

Η πρακτική κατανόηση της Αγίας Γραφής στο Ματθαίο τον Πτωχό (Δημήτριος Αθανασίου, ΜΤη)

/ Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://www.pemptousia.gr/2016/03/i-katanoisi-tis-agias-grafis-sto-mattheo-ton-ptochο/>]

Το ίδιο κατανόησαν το μυστήριο του Ευαγγελίου, κατά τον Ματθαίο, και αυτοί που μέσω της άσκησης και της νηστείας απείχαν από τις ηδονές του κόσμου, βιώνοντας και γνωρίζοντας έτσι τη δύναμη του λόγου του Θεού, την Αγία Γραφή[47].

Κατά παρόμοιο τρόπο, κατά τον ίδιο, το μυστήριο του ευαγγελικού λόγου το κατανοούν και οι χριστιανοί που προσφέρονται προς τον συνάνθρωπό τους εν κρυπτώ· αυτοί που θυσιάζουν τη ζωή τους διακονώντας τον κάθε πάσχοντα, ασθενή και αδύναμο άνθρωπο[48]. Αυτοί, λοιπόν, σύμφωνα με τον ΜΠ, γνωρίζουν το βάθος του Ευαγγελίου όχι μέσα από την ομορφιά των λέξεων και μέσα από τη φιλολογική ανάλυση του βιβλικού κειμένου, αλλά μέσα από την κατανόηση που

πηγάξει από την εμπειρία τους, η οποία μεταβάλλεται σε αιώνια ζωή και καθιστά τον άνθρωπο ζωτικό κοινωνό του Χριστού[49].

Ο ΜΠ θεωρεί επίσης ότι ο χριστιανικός κόσμος έχει χάσει αυτό τον προσανατολισμό της πρακτικής διάστασης του Ευαγγελίου και ότι, γενικά, οι περισσότεροι χριστιανοί δίνουν έμφαση στη θεωρητική πλευρά της Αγίας Γραφής, αποσυνδέοντας την πρακτική – βιωματική διάστασή της[50].

Αυτή η αποσύνθεση της Αγίας Γραφής από την πνευματική εμπειρία και τη βιωματική διάσταση του Ευαγγελίου, σύμφωνα με τον ΜΠ, μεταβάλλει τη χριστιανική λατρεία σε μια εικονική – νοησιαρχική λατρεία, που μοιάζει να ταιριάζει με τα λόγια του προφήτη Ησαΐα: «οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδιά αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ» (Μάρκ. 7:6)[51].

Για τον ΜΠ, έχει πολύ μεγάλη σημασία η πρακτική διάσταση της Αγίας Γραφής. Γι’ αυτόν, η εφαρμογή του Ευαγγελίου επιτυγχάνεται μέσα από την εσωτερική ζωτική σχέση με τον Τριαδικό Θεό[52]. Αυτή η σχέση μπορεί να οδηγήσει τον χριστιανό, ακούγοντας μια απλή θεία εντολή, να κάνει το Ευαγγέλιο πράξη· να βιώσει το Ευαγγέλιο με όλη του την καρδιά και την ύπαρξή του[53]. Τη βιωματική – πρακτική αυτή διάσταση του Ευαγγελίου, όπως ο ίδιος σημειώνει emphatically, τη

διαπιστώνουμε ποικιλοτρόπως στις πρωτοχριστιανικές κοινότητες[54]. Σ' αυτές, ενώ οι πρώτοι χριστιανοί δεν είχαν εύκολη πρόσβαση στα βιβλικά κείμενα –αφού άλλωστε τα βιβλικά χειρόγραφα δεν ήταν στη διάθεση των απλών πιστών– και παρά τους διωγμούς που υπέστησαν και τις ειδωλολατρικές καταβολές που κουβαλούσαν, ωστόσο, η ζωή τους αποτελούσε την κατεξοχήν εφαρμογή του Ευαγγελίου[55]. Οι ίδιοι αποτελούσαν το μοντέλο της πρακτικής κατανόησης της αιώνιας ζωής, της Βασιλείας του Θεού, του ήθους της πίστεως, της αναμονής της Δευτέρας Παρουσίας του Κυρίου, καθώς επίσης και της ζωντανής πίστεως της Αναστάσεως κ.ο.κ.[56].

Έτσι, λοιπόν, σύμφωνα με τον ΜΠ, αυτά τα χριστιανικά μηνύματα του Ευαγγελίου, τα οποία σήμερα οι χριστιανοί αδυνατούν να τα κατανοήσουν, οι πρώτοι χριστιανοί όχι μόνο τα κατανοούσαν, αλλά και τα βίωναν ως μια πραγματικότητα· μετουσίωναν το Ευαγγέλιο που άκουγαν στις ευχαριστιακές συνάξεις σε τρόπο ζωής, σε εμπειρία[57]. Κάθε λόγος του Χριστού εισερχόταν μέσα στα έγκατα της καθημερινής τους ζωής, και το Ευαγγέλιο μεταφραζόταν σε πράξη και σε ήθος[58]. Αυτοί, λοιπόν, οι απλοί άνθρωποι, όπως σημειώνει ο ΜΠ, κατανόησαν ότι το Ευαγγέλιο δεν περιέχει κάποιες στείρες εντολές, αλλά είναι βίωμα, είναι ζωή[59].

Το εκπληκτικό είναι ότι, όπως αναφέρει ο ΜΠ, αυτές οι πρωτοχριστιανικές κοινότητες, που φλεγόταν η καρδιά τους από αγάπη προς τον Χριστό, δεν διέθεταν ούτε κανόνες πίστεως, ούτε τις διδασκαλίες και τις ερμηνείες των Πατέρων της Εκκλησίας. Ωστόσο, αυτά τα λίγα λόγια του Χριστού που άκουγαν, μεταβάλλονταν σε Σύμβολο Πίστεως που δεν χρειαζόταν ούτε εξήγηση ούτε ερμηνεία· αυτό που χρειαζόταν, στη δική τους οπτική, ήταν να ζήσουν απλώς το Ευαγγέλιο[60]. Έτσι, μέσα από την εμπειρία ανακάλυπταν τη δύναμη και τα μυστήρια του Ευαγγελίου[61]. Επομένως, το ζητούμενο στη σκέψη του ΜΠ είναι να μη θεωρείται η Αγία Γραφή ως ένα άψυχο βιβλίο, αλλά να προσεγγίζεται ως μια πρό(σ)κληση ζωής προς τον αναγνώστη, η οποία θα μεταμορφώσει τη ζωή του σε νέα δημιουργία.

Βέβαια, το γεγονός ότι ο ΜΠ υποστηρίζει την πρακτική – βιωματική διάσταση του Ευαγγελίου δεν σημαίνει ότι αρνείται την έρευνα της Αγίας Γραφής – κάθε άλλο! Ο ΜΠ διακρίνεται για το διπλό του χάρισμα, από τη μία να αναλύει τα βιβλικά κείμενα με επιστημονική μέθοδο, και από την άλλη να τα προσεγγίζει, παράλληλα, μέσα από την ησυχαστική του εμπειρία και την πνευματική του οπτική. Συνδυάζει, δηλαδή, την επιστημονική μέθοδο προσέγγισης με την ασκητική εμπειρία. Κάτι τέτοιο δίνει ιδιαίτερη σπουδαιότητα στα ερμηνευτικά του συγγράμματα.

[47] Matta el-Meskeen, *Kaif naqra el-kitab el-moukadas*, Matbaet deir el-qedis anba makar, Wadi el-Natrun, 1995, σ. 11.

[48] Matta el-Meskeen, *Kaif naqra el-kitab el-moukadas*, Matbaet deir el-qedis anba makar, Wadi el-Natrun, 1995, σσ. 11-12.

[49] Matta el-Meskeen, *Kaif naqra el-kitab el-moukadas*, Matbaet deir el-qedis anba makar, Wadi el-Natrun, 1995, σ. 12.

[50] Matta el-Meskeen, *Kaif naqra el-kitab el-moukadas*, Matbaet deir el-qedis anba makar, Wadi el-Natrun, 1995, σσ. 12-13.

[51] Matta el-Meskeen, *Kaif naqra el-kitab el-moukadas*, Matbaet deir el-qedis anba makar, Wadi el-Natrun, 1995, σ. 12.

[52] Matta el-Meskeen, *Kaif naqra el-kitab el-moukadas*, Matbaet deir el-qedis anba makar, Wadi el-Natrun, 1995, σ. 13.

[53] Αυτόθι.

[54] Αυτόθι.

[55] Αυτόθι.

[56] Matta el-Meskeen, *Kaif naqra el-kitab el-moukadas*, Matbaet deir el-qedis anba makar, Wadi el-Natrun, 1995, σσ. 13-14.

[57] Matta el-Meskeen, *Kaif naqra el-kitab el-moukadas*, Matbaet deir el-qedis anba makar, Wadi el-Natrun, 1995, σ. 14.

[58] Αυτόθι.

[59] Αυτόθι.

[60] Αυτόθι.

[61] Αυτόθι.